

การจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโซ่พิสัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

Educational Management in Schools under the Project of Expanding

Opportunities for Education Sopisai District Bueng Kan Primary

Educational Service Area Office

กฤษณะ จุ่มคำตา¹ ภควรรณ สุนสำโรง²

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่องการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ และลูกจ้างชั่วคราวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.39 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารงบประมาณมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ เป็นอันดับที่ 2 ด้านการบริหารทั่วไปเป็นอันดับที่ 3 ด้านการบริหารงานบุคคลเป็นลำดับสุดท้าย

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา, โรงเรียนขยายโอกาส, ขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

This study explored circumstances of Educational Management in Schools under the Project of Expanding Opportunities for Education, Sopisai District Bueng Kan Primary Educational Service Area Office. The purpose was also to find ways for educational management development for schools in this area. Participants were school principals, vice-principals, teachers, educational personnel, government staff, and temporary employees. The major results showed that overall circumstances of school educational management was at the high level = 3.57 S.D. = 0.39 To be particular, four aspects

คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา

joomkumta@gmail.com

² อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

of school educational management ranking from the most to the least respectively were 1) budgeting, 2) academic, 3) general administration, and 4) personnel management.

Keywords: Educational Management, Opportunities for Education

ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-3 มีจำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองโถดดอนเสียด โรงเรียนบ้านโนนสว่าง โรงเรียนบ้านนาเหว่อโนนอุดม โรงเรียนบ้านสามหนองโรงเรียนบ้านคำไผ่และโรงเรียนสว่างวิทย์ 1 ดำเนินงานตามกรอบการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ซึ่งขั้นตอน กระบวนการและการดำเนินงานจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนจำเป็นต้องปรับปรุง พัฒนา ขั้นตอน กระบวนการดำเนินงานจัดการศึกษานั้นให้มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนและโรงเรียนให้มีคุณภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาแก่โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ตลอดจนเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. วิธีวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาสภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยกระบวนการดังต่อไปนี้

- 1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ
- 1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

2. การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

- 2.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ และลูกจ้างชั่วคราว ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านหนองโตดอนเสียด โรงเรียนบ้านโนนสว่าง โรงเรียนบ้านนาเหว่อโนนอุดม โรงเรียนบ้านสามหนอง โรงเรียนบ้านคำไผ่ และโรงเรียนสังวาลย์วิทย์ 1 รวมทั้งสิ้น 103 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรซึ่งเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ และลูกจ้างชั่วคราวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 จากจำนวนประชากร 103 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 82 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2.3 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า ตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

2. ร่างแบบสอบถาม พร้อมขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามที่เหมาะสม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถาม ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในประเด็นที่วิจัยและตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง

6. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบก่อนพิมพ์

7. นำแบบสอบถามจำนวน 30 ชุดไปทดลอง (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำกรวิจัย และนำแบบสอบถามที่ได้มาคำนวณหาความเชื่อมั่น ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา วิธีการครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่า .98

8. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการตรวจคุณภาพความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น นำไปเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในกรวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ และลูกจ้างชั่วคราว ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 6 โรงเรียน โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 82 คน

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือพร้อมแบบสอบถามไปส่งให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ทั้ง 6 โรงเรียนด้วยตนเองพร้อมทั้งขอความร่วมมือให้ช่วยแจกแบบสอบถามแก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ และลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและหลังจากนั้น 1 สัปดาห์ ผู้ศึกษาขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. เมื่อครบกำหนดเวลา ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้ง 6 โรงเรียน ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 82 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 การเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ในการศึกษานี้ผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อทำการสัมภาษณ์ จำนวน 6 คน

2. ผู้วิจัยขอสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยนัดวันสัมภาษณ์ เมื่อถึงวันสัมภาษณ์เดินทางไปสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับและทำการบันทึกรหัสในแบบสอบถามเพื่อเตรียมข้อมูลและวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีลักษณะคำถามแต่ละข้อ มี 5 ตัวเลือกคือ ปฏิบัติมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ใช้การสรุปประเด็นจากผลการสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพศหญิงจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 70.73 อายุ 30-40 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็น ร้อยละ 30.49 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 82.93 ตำแหน่งข้าราชการครู จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 82.93 และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 34.15

การจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโซ่พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติงานมาก ค่าเฉลี่ย 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.39 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดย การปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การปฏิบัติงานด้านการบริหาร วิชาการเป็นอันดับที่ 2 การปฏิบัติงานด้านการบริหารทั่วไป เป็นอันดับที่ 3 การปฏิบัติงานที่อยู่ในระดับปานกลางคือ การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล เป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งสามารถสรุป แต่ละด้านได้ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติงานมาก ค่าเฉลี่ย 3.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.43 โดยระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือโรงเรียนมีการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาโรงเรียนมี การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรมเป็นอันดับที่ 2 โรงเรียนมีครูแนะแนวที่มีทักษะในการแนะแนว และมีการจัด ระบบ การแนะแนวและการช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ เป็นอันดับที่ 3 ส่วนโรงเรียนมีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษาและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอันดับสุดท้าย

การบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติงานมาก ค่าเฉลี่ย 3.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 โดยระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ โรงเรียนมีการจัดทำรายงานการรับจ่ายเงินรายได้สถานศึกษาตามที่สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากำหนดเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ โรงเรียนมีการจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และแบบรายงาน ถูกต้องและเป็นปัจจุบันตามระเบียบของทางราชการ เป็นอันดับที่ 2 โรงเรียนมีการจัดทำบัญชีการเงินตามระเบียบของ ทางราชการ เป็นอันดับที่ 3 ส่วนโรงเรียนมีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา สสำรวจความต้องการของ นักเรียนและคัดเลือกผู้เสนอกู้ยืม ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอันดับสุดท้าย

การบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติงานปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 โดยระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือโรงเรียนมีการส่งเสริมและดำเนินการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาอันดับที่ 1 รองลงมา ระดับการปฏิบัติงานมากที่สุดคือโรงเรียนมี การส่งเสริมวินัย คุณธรรม และจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นตัวอย่างที่ดีมีระเบียบ วินัย เป็นอันดับที่ 2 โรงเรียนมีการเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นอันดับที่ 3 ส่วน โรงเรียนได้รับเรื่องอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยและรับเรื่องร้องทุกข์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เสนอไปยังผู้มีอำนาจเพื่อพิจารณาดำเนินการตามระเบียบเป็นอันดับสุดท้าย

การบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติงานมาก ค่าเฉลี่ย 3.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 โดย ระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือโรงเรียนมีการจัด กิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ป้องกันและแก้ไข

พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นอันดับที่ 2 โรงเรียนมีการดำเนินการวางแผนและดำเนินการนำนักเรียนไปทัศนศึกษานอกโรงเรียน เป็นอันดับที่ 3 ส่วนโรงเรียนมีการเสนอ ข้อมูลและความต้องการในการยุบ รวม เลิก หรือเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาเป็นอันดับสุดท้าย

อภิปรายผล

การจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโขงเจียม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวมการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการดำเนินการ ด้านการบริหารงบประมาณมีระดับการปฏิบัติมากเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือการดำเนินการด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไปและด้านการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้เพราะว่า การดำเนินการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานั้น งบประมาณเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับการบริหารงานของโรงเรียน สำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่มีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินงานตามแผน โครงการ กิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชกิล นีมนวล (2545 : 41) ที่กล่าวว่า การบริหารงานงบประมาณหมายถึง การวางแผนในการจัดทำงบประมาณรายรับ รายจ่าย การทำบัญชี การตรวจสอบและการควบคุมดูแลใช้จ่ายให้เป็นไปอย่างรอบคอบ โดยมีหลักการที่ว่าให้เกิดประโยชน์สูงสุดประหยัดสุดและจะต้องมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินล่วงหน้าพร้อมทั้งมีการคาดการณ์ถึงสภาพการเงินเกี่ยวกับรายรับรายจ่ายและสูงขึ้นและลดลงอย่างไร เพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงสอดคล้องกับการศึกษาของอุทิศ ศรีประสงค์ (2547) ได้วิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานการเงินและพัสดุของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สภาพการบริหารงานการเงินและพัสดุของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

- (1) การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยการศึกษา และมีการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นให้มีคุณภาพเหมาะสมกับผู้เรียน
- (2) การบริหารงบประมาณ โรงเรียนควรส่งเสริมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา สำนวจความต้องการทุนการศึกษาของนักเรียน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียน และควรมีการจัดระบบ การบริหารงานด้านการเงิน บัญชี การกำกับการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ กิจกรรม ให้สามารถตรวจสอบได้ มีความโปร่งใสและเป็นปัจจุบัน
- (3) การบริหารงานบุคคล เมื่อข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และโรงเรียนได้รับเรื่องอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย และรับเรื่องร้องทุกข์ โรงเรียนควรดำเนินการสอบสวน เพื่อพิจารณาหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม และต้องดำเนินการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับภาระงานและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
- (4) ด้านการบริหารทั่วไป เมื่อโรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการสภาพภาพของโรงเรียน ควรมีการร่วมประชุมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการการศึกษา ขึ้นพื้นฐาน ก่อนที่โรงเรียนมีการเสนอข้อมูลและความ

ต้องการในการยุบ รวม เลิก หรือเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และต้องดำเนินการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีแนวทางในการปฏิบัติงาน มีการกำหนดภาระงานตามกรอบภารกิจที่ต้องรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานบุคคลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

(2) ควรศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

บุญร่วม ประทุมทอง. (2543). การปฏิบัติงานในการบริหารงานบุคลากรโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

คำแพง พิมพ์สาร. (2545). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ชฎิล นิมนวล. (2545). แนวทางการศึกษาความพร้อมในการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปัญญา ศิริบุรณ์. (2546). สภาพการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

วีณา ไหมคง. (2547). การบริหารโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Carney, Judith Paige. (1995). The Use of Effective Change Characteristics in Implementing Kentucky's Primary Program: a case Study. *Dissertation Abstracts International*, 56 (3), 770-A.

McCarthy, Water M. (1971). The Role of the Secondary School Principal in New Jersey. *Dissertation Abstracts International*, 32 (2), 705 – A.

Ross, H. Rubenstein. (1998). School-level Budgeting and Resource Allocation in the Chicago Public School: Process and Results (Illinois). *Dissertation of Ph.D. Degree*. New York University.